

Libres d'èxit gràcies al boca-orella

Por Gaspar Hernández

El Punt | 2007

Libros del Asteroide es llança a l'aventura de traduir William Maxwell al català.

Vet aquí dues novetats literàries per a lletraferits i per al públic en general: una obra que en castellà ha tingut molts lectors, gràcies al boca-orella, i que ara s'ha traduït molt bé al català, a càrrec de Jordi Nopca; i una novel·la del valencià Rafael Chirbes, un dels narradors amb més prestigi a Europa.

1. LIBROS DEL ASTEROIDE

, una editorial que vam elogiar des d'aquí, i que continuem aplaudint, acaba de traduir per primer cop William Maxwell al català; paral·lelament, publica una nova obra de l'escriptor nord-americà en castellà: "La hoja plegada". William Maxwell, com també vam dir, fins fa poc desconegut a casa nostra, és un gran escriptor que tot bon lector hauria de conèixer i atresorar. Maxwell (1908-2000) ha estat més conegut com a editor del New Yorker -editor, per tant, de noms com Cheever, Salinger, o Updike- que no pas com a escriptor, malgrat que té unes quantes novel·les meravelloses. Un exemple és "Van venir com orenetes, un llibre marcat per un realisme que Edmundo Paz Soldán, al pròleg de l'edició castellana, qualifica d'auster. Segons ell, la seva prosa és transparent, meticulosa en la seva atenció al detall, i no intenta cridar l'atenció; i a diferència d'altres autors, diguem-ne, una mica grandiloqüents com Hemingway - en les novel·les- o Faulkner, Maxwell demostra que «de vegades es poden aconseguir més coses si es treballen subterrànies impactes emocionals que no pas si es narren trobades catàrtiques entre personatges plens de soroll i fúria. Allò que l'escriptor realista ha de fer és trobar els objectes substancials que revelin el món, les imatges capaces de condensar sentiments», diu.

Vet aquí la història d'una clàssica família nord-americana, de classe mitjana, que es veu sacsejada per un drama: la mort de la mare, a causa de la grip que en deien Espanyola. Assistim al punt de vista, molt reeixit, dels dos fills i del marit; tres personatges desemparats. «Allò que els uneix -diu Paz Soldán- és la indefensió: cap d'ells està preparat per a una vida sense Elisabeth». Assistim a les tensions subtils, a emocions i passions i dolors universals, amb precisió i sobretot amb molta contenció verbal: «Estava viu i això era el dolent. Era presoner del seu propi cos i del fet de respirar i no hi havia cap manera possible d'evitar-ho». Assistim a la punta de l'iceberg del dolor amb què ens deixen els morts, i del sentiment de culpabilitat: se'n van els vius, deia T. Bernhard, i ens deixen sempre amb sentiments de culpabilitat. Una gran novel·la, que ara podem llegir en català